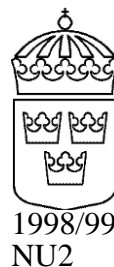

Näringsutskottets betänkande

1998/99:NU2

Utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling

Ärendet

I detta betänkande behandlas

dels proposition 1998/99:1 (budgetpropositionen) såvitt gäller utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling,

dels 19 motioner från allmänna motionstiden.

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker de av regeringen föreslagna anslagen för budgetåret 1999 inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling. Likaså tillstyrks förslagen att riksdagen bemyndigar regeringen att åta staten ekonomiska förpliktelser under kommande år i samband med två av anslagen. Utskottet redovisar i betänkandet sin syn på vissa frågor av betydelse för anslagen på området under år 1999, bl.a. beträffande de regionalpolitiska stödområdena, regler och organisation samt den geografiska fördelningen av anslagsmedel.

I betänkandet avstyrker utskottet samtliga behandlade motionsyrkanden. Miljöpartiets företrädare i utskottet följer i en reservation upp partiets synpunkter på anslagsfördelningen inom ramen för regeringens förslag till totalsumma för utgiftsområdet. En motion med förslag rörande tillfälliga stödområden får stöd i en reservation (m, kd, c, fp). Kristdemokraternas representanter i utskottet följer i en reservation upp motionsförslag när det gäller fasta resurser till Folkhälsoinstitutet m.m.

Företrädarna i utskottet för Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet deltar inte i beslutet om anslag. De erinrar i särskilda yttranden om de budgetförslag som framlagts av respektive parti.

Propositionen

I proposition 1998/99:1 föreslås under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att under år 1999, i fråga om ramanslaget A 1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder, åta staten ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 1 688 miljoner kronor under åren 2000–2005 (anslag A 1, avsnitt 2.5),

2. bemyndigar regeringen att under år 1999, i fråga om ramanslaget A 8 Europeiska regionala utvecklingsfonden, åta staten ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 1 150 miljoner kronor under åren 2000–2001 (anslag A 8, avsnitt 2.5),

3. för budgetåret 1999 anvisar anslagen under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling enligt uppställning i bilaga.

Motionerna

De motioner som behandlas är följande:

1998/99:Fi210 av Lennart Daléus m.fl. (c) såvitt gäller yrkandet (20) att riksdagen beslutar om fördelning av anslag inom utgiftsområde 19 i enlighet med vad i motionen anförts.

1998/99:Fi211 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) såvitt gäller yrkandet (20 delvis) att riksdagen för budgetåret 1999 anvisar anslagen under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling [med följande förändring jämfört med regeringens förslag (mkr)]:

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
UO 19 Regional utjämning och utveckling	2 743	–500
A 1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	950	–500

1998/99:MJ530 av Birger Schlaug m.fl. (mp) såvitt gäller yrkandet (8) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att pälsdjursuppfödning tas bort ur förordningen om regionalpolitiskt stöd.

1998/99:N217 av Ulf Björklund och Inger Davidson (kd) vari yrkas att riksdagen

1. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att via Folkrorelserådet ge bygderörelsens engagemang en framträdande plats i arbetet för ett uthålligt samhälle,

2. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att under en treårsperiod anvisa medel ur kretsloppsmiljarden till Folkrorelserådet.

1998/99:N219 av Per-Richard Molén (m) såvitt gäller yrkandet (2) att riksdagen hos regeringen begär förslag om att höja bidragsnivån för regionalt utvecklingsstöd för Härnösands kommun.

1998/99:N234 av Lennart Kollmats (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Halland, genom omfördelning, måste få en större och mer rättvisande del av anslagen.

1998/99:N237 av Runar Patriksson och Yvonne Ångström (fp) såvitt gäller yrkandet (8) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om placering i tillfälligt stödområde.

1998/99:N249 av Hans Stenberg och Göran Norlander (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om transportstöd.

1998/99:N255 av Margareta Andersson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om försök med minskning av arbetsgivaravgifterna under två år för nystartade kooperativa företag.

1998/99:N260 av Olle Lindström (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att bibehålla transportbidraget oförändrat.

1998/99:N274 av Göran Hägglund m.fl. (kd) såvitt gäller yrkandena att riksdagen

11. beslutar att återgå till de gamla reglerna för nedsättning av socialavgifter i vissa branscher,

17. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att riksdagen skall ha beslutsmakten vad gäller stödområdena,

18. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förändring av stödområdena,

28. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att säkra fasta statliga resurser till Folkrelserådet och det särskilda skärgårdsrådet,

29. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kanalisering av resurser till utvecklingsgrupper och byalag,

30. med följande ändring i förhållande till regeringens förslag anvisar anslagen under utgiftsområde 19 (mkr):

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
A 4 Ersättning för nedsättning av socialavgifter	320	+100

1998/99:N287 av Rune Berglund och Berit Andnor (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en ny regional myndighet.

1998/99:N289 av Rune Berglund och Berit Andnor (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inplacering i stödområde 2 av de församlingar i Östersunds och Krokoms kommuner som inte är inplacerade i något stödområde.

1998/99:N290 av Kenth Högström (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om situationen i Nordanstigs kommun.

1998/99:N296 av Marianne Andersson (c) såvitt gäller yrkandena att riksdagen

1. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Dalsland i sin helhet skall ingå i stödområde för utveckling,

3. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att hänsyn till Dalslands utsatta situation skall tas vid fördelning av resurser till västra Götaland.

1998/99:N299 av Per Westerberg m.fl. (m) såvitt gäller yrkandet (1) att riksdagen beslutar att under A 1 inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling anvisa ett anslag om 700 000 000 kr i enlighet med vad som anförts i motionen.

1998/99:N325 av Marianne Samuelsson m.fl. (mp) vari yrkas att riksdagen

1. beslutar att på statsbudgeten för 1999 fördela anslagen på utgiftsområde Regional utjämning och utveckling [med förändringar enligt förslag i tabellen nedan (mkr)],

2. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om beräknad fördelning på anslag inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling, för budgetåren 2000 och 2001 [med följande förändringar i förhållande till regeringens förslag (mkr)]:

Anslag	Regeringen			Miljöpartiet		
	Förslag 1999	Beräknat 2000	2001	Avvikelse från regeringen 1999	2000	2001
UO19 Regional utjämning och utveckling	2743	2675	3337	±0	+100	+100
A 1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	950	1300	1610	+70	+100	+100
A 11 Regionalpolitiska infrastrukturprojekt m.m.	70	0	0	-70		

1998/99:N327 av Kenneth Johansson (c) såvitt gäller yrkandet (6) att riksdagen beslutar att reducerade arbetsgivaravgifter i Norrlands inland återinförs.

1998/99:N337 av Lennart Daléus m.fl. (c) såvitt gäller yrkandena att riksdagen

21. beslutar öka anslaget till småföretagarstöd med 500 miljoner kronor,

22. beslutar att lokal service, jord- och skogsbruk skall omfattas av lagen (1990:912) om nedsättning av socialavgifter.

Utskottet

Inledning

Ansvar för beredningen av de regionalpolitiska frågorna inom riksdagen har flyttats under år 1998. Tidigare var det arbetsmarknadsutskottet som beredde ärenden inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling. Enligt riksdagens beslut (1997/98:TK1, bet. 1997/98:KU27) bereder näringsutskottet sedan den 1 oktober 1998 ärenden om regionalpolitik och anslag inom utgiftsområde 19 tillika med de tidigare uppgifterna inom näringspolitik och energipolitik m.m. Det kan nämnas att utskottet som en inledning till sin beredning av de regionalpolitiska frågorna uppdrog åt riksdagens utredningstjänst att utarbeta en översikt över regionalpolitikens olika delar och terminologi samt över genomförda utredningar/utvärderingar inom området.

Riksdagen fattar i början av december 1998 beslut om fördelningen av utgifterna för budgetåret 1999 på utgiftsområden på basis av finansutskottets förslag (prop. 1998/99:1, bet. 1998/99:FiU1). Genom beslutet är ramarna för statsbudgetens utgiftsområden fastlagda. I detta betänkande behandlas förslag i budgetpropositionen (prop. 1998/99:1) om anslag under utgiftsområde 19 och därav föranledda motionsyrkanden. Vid behandlingen av anslagen inom utgiftsområdet har näringsutskottet förutsatt att riksdagen fastställer utgiftsramarna i enlighet med finansutskottets förslag.

Betänkandet disponeras enligt följande. Inledningsvis diskuterar utskottet vissa frågor om resultatredovisning när det gäller regionalpolitiken. Vidare behandlas olika stödområdesfrågor samt vissa andra frågor av betydelse för anslagen såsom regler och organisation. Därefter behandlas anslagsfördelningen på utgiftsområde 19 för budgetåret 1999. Enligt budgetprocessens regler fattas beslut om samtliga anslag inom ett utgiftsområde genom *ett* enda beslut. Slutligen tas upp en fråga om geografisk fördelning av anslag.

Det bör betonas att utskottet i detta betänkande endast behandlar frågor av betydelse för anslagen på området under år 1999. Övriga motioner inom regionalpolitiken kommer att behandlas under våren 1999.

Bedömning av regeringens resultatredovisning

Bakgrund

Utskottet har i föregående års budgetbetänkanden (bet. 1997/98:NU1 och 1997/98:NU2) på näringslivs- respektive energiområdet framhållit vikten av att kunna följa mål, resursanvändning och de resultat som blir följden av statens insatser. Denna ambitionsnivå bör även gälla det för utskottet nya beredningsområdet regionalpolitiken. För att underlätta utskottets beredning av frågor inom det nya området uppdrogs, som redan nämnts, åt riksdagens utredningstjänst att utarbeta en översikt över regionalpolitikens olika delar och terminologi samt över genomförda utredningar/utvärderingar inom området. I uppdraget, som har slutredovisats till utskottet, ingick även redovisning av tidigare kartläggningar och analyser av statsbudgetens regionala fördelning.

Målen för regionalpolitiken är att den skall skapa förutsättningar för uthållig ekonomisk tillväxt, rättvisa och valfrihet, så att likvärdiga levnadsvillkor skapas för medborgarna i hela riket. Dessa mål avser hela regionalpolitiken inklusive vad som brukar kallas den "stora" regionalpolitiken, dvs. åtgärder inom andra utgiftsområden än utgiftsområde 19, vilka har betydelse för den regionala utjämningen. Målet för utgiftsområde 19 är att verksamheten främst skall underlätta för näringslivet i regionalpolitiskt prioriterade områden att utvecklas så att det bidrar till att uppfylla målen för regionalpolitiken. Åtgärderna inom ramen för utgiftsområde 19 har kommit att kallas den "lilla" regionalpolitiken.

Regeringen och riksdagen har på senare tid betonat att det inte i första hand är åtgärder inom ramen för utgiftsområde 19 som är avgörande för den regionala utvecklingen. I första hand måste den stora regionalpolitiken, dvs. närings- och arbetsmarknadspolitik, utbildning, forskning, infrastruktursatsningar etc., kännetecknas av ett regionalpolitiskt helhetsperspektiv. Bristen på helhetsyn när det gäller statliga organisationsstrukturer har påpekats i den senaste regionalpolitiska propositionen (prop. 1997/98:62), vilken behandlats av riksdagen under våren 1998 (bet. 1997/98:AU11). I föreliggande proposition uttalas att det är nödvändigt att förstärka de regionalpolitiska åtgärderna inom den stora regionalpolitiken, bl.a. genom en ökad helhetsyn mellan olika sektorer.

Utredningsarbeten

Redan i den regionalpolitiska propositionen aviserades en utredning med analys av regionalpolitikens hittillsvarande effekter på den regionala utvecklingen, den ekonomiska tillväxten samt de framtida förutsättningarna för att upprätthålla regional balans i Sverige. På arbetsmarknadsutskottets förslag gjorde riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om tillsättandet av en utredning om regionalpolitiken.

Arbetsmarknadsutskottet (bet. 1997/98:AU11 s. 18) redovisade följande synpunkter.

I en *utredning med parlamentariskt inflytande* bör bl.a. effekterna av dagens regionalpolitik studeras. En strategi för regional balans bör vidare utarbetas. Utredningsarbetet bör ha bred inriktning och bör bl.a. kunna innefatta frågor om främjande och tillvaratagande av lokala resurser och om stimulans av företagande och sysselsättning genom exempelvis företagsstöd, riskkapital och/eller kompetensutveckling. Likaså bör utredningen kunna behandla frågor om insatser av regionalpolitisk betydelse inom vissa sektorer, exempel infrastruktur, postväsende och utbildning. Utredningsarbetet skall även innefatta gles- och landsbygdsfrågor.

I föreliggande budgetproposition informerar regeringen om att det regionalpolitiska utredningsarbetet tillhör de prioriterade uppgifterna under år 1999. Utredningen skall lämna förslag om den framtida inriktningen och utformningen av den svenska regionalpolitiken. Bland annat skall regionalpolitikens hittillsvarande effekter analyseras och förslag lämnas till mål för den framtida regionalpolitiken.

Enligt uppgift från Närings- och handelsdepartementet förväntas den aviserade utredningen om regionalpolitiken komma att tillsättas vid årsskiftet. Utredningsarbetet kommer att ha en bred inriktning och pågå under ett par år enligt den inhämtade informationen.

Vidare har regeringen gett olika utredningsuppdrag för att på lite kortare sikt få till stånd ett bättre beslutsunderlag i speciella frågor.

Bland annat har det uppdragits till Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) att göra en uppföljning av måttet bidrag per ny årsarbetskraft och lämna förslag på alternativa eller kompletterande mått. NUTEK har under sommaren 1998 redovisat sitt arbete till regeringen i rapporten Analys av resultatmått.

I rapporten görs en uppföljning av måttet bidrag per ny årsarbetskraft avseende stödformerna regionalt utvecklingsbidrag, landsbygdsbidrag och småföretagsstöd. I och med att stöden blir mer tillväxtorienterade gäller det, enligt studien, att utveckla nya mått för att mäta resultaten av stöden. Det är inte säkert att det mått som hittills använts, sysselsättningsmålet, återspeglar tillväxtmålet. Sysselsättningsmålet, dvs. förändring av antal anställda, är lätt ur mätsynpunkt men ger, enligt utredarna, samtidigt oönskade signaler till företagen. Det bör på sikt bytas ut eller kompletteras med andra mått enligt studien. Mått som omsättning per anställd eller förädlingsvärde per anställd är dock inte heller lämpliga som uppföljningsmått. Utredarnas förslag är att man skall ha olika mått för uppföljning och effektstudier. Uppföljningsmått skall riktas in på den aktivitet som stödet ges för, t.ex. att ett företag faktiskt har gjort den marknadsföringsinsats som företaget har fått stöd till. Effektmåtten skall användas i efterhand för att studera vilka effekter den stödda företagsaktiviteten har lett till. Samtliga tre nämnda mått kan vara lämpliga som effektmått. Däremot anser utredarna att arbetet med att finna alternativa uppföljningsmått bör fortsätta.

Vidare har regeringen givit NUTEK i uppdrag att närmare analysera möjligheterna att uppnå könskvoteringsmålet för vissa regionalpolitiska stöd, dvs. att minst 40 % av förväntade nya arbetstillfällen skall tillfalla vardera könet. NUTEK skall även göra en utvärdering av innehåll och utfall av länsstyrelsernas regionala projektverksamhet under budgetåren 1990/91–1997.

Effekterna av stödformen nedsättning av socialavgifter på sysselsättning och tillväxt i näringslivet i de berörda regionerna skall utvärderas av Statens institut för regionalforskning (SIR).

Regeringen avser vidare att utvärdera transportbidraget och initiera fortsatta studier av transportmarknaden i stödområden.

Avgränsningen av såväl de nationella stödområdena som EG:s struktur-fondsområden måste också ses över inför nästa års budgetproposition med hänsyn till att nuvarande stödområden endast är godkända t.o.m. år 1999 av Europeiska kommissionen.

Regeringens resultatredovisning

Resultatinformation lämnas i budgetpropositionen dels per beslutsfattare, dvs. länsstyrelserna och NUTEK, dels per åtgärd som t.ex. regionalt utvecklingsstöd, landsbygdsstöd och sysselsättningsbidrag. Avsnittet inleds med en

tabell över åtgärder som finansieras av anslag inom utgiftsområde 19 samt vissa andra utgiftsområden. Denna tabell tar även upp åtgärder som finansieras av äldre anslag samt beslutsfattare och geografisk omfattning för samtliga anslag år 1997.

Utskottets bedömning

Den resultatinformation som lämnas i budgetpropositionen för i första hand år 1997 är mer omfattande än tidigare års information, vilket utskottet välkomnar. Tabellen över åtgärder som finansieras av befintliga och äldre anslag samt beslutsfattare och geografisk omfattning för samtliga anslag år 1997 bidrar till en god överblick över anslagsstrukturen.

Enligt utskottets mening är det svårt att utvärdera den förda regionalpolitiken mot bakgrund av de här tidigare angivna målen. Hur verksamheten inom utgiftsområde 19 har underlättat för näringslivet i regionalpolitiskt prioriterade områden att utvecklas så att det bidrar till rättvisa och valfrihet är inte möjligt att utläsa ur föreliggande budgetproposition.

Enligt utskottets uppfattning bör det vara ett önskemål att de regionalpolitiska målen är uppföljningsbara för beslutsfattarna. Utskottet utgår från att det aviserade utredningsarbetet, som bl.a. skall avse en översyn av målen för den framtida regionalpolitiken, också tar upp frågan om uppföljning av målen.

Utskottet ser positivt på den planerade regionalpolitiska utredningen. Enligt utskottets uppfattning är det naturligt att det kommande utredningsarbetet rörande målen för regionalpolitiken också inbegriper frågor om samband mellan tillväxt, konkurrenskraft och regional balans. En utgångspunkt bör vara att förslagen ligger i linje med en från miljösynpunkt hållbar utveckling samt de av samhället uppställda jämställdhetsmålen.

Slutligen noterar utskottet att regeringen har redovisat vissa brister i beslutsunderlaget och vidtagit åtgärder i avvaktan på resultaten av den kommande utredningen.

Stödområdesfrågor

Bakgrund

En redovisning av nuvarande nationella stödområden och de kriterier som gäller för denna indelning lämnas i den senaste regionalpolitiska propositionen (prop. 1997/98:62). Regeringens bedömning av vilka områden som bör inplaceras i de långsiktiga stödområdena 1 och 2 baseras på en rad olika kvantitativa och kvalitativa problemkriterier. Bland de kvantitativa kriterierna återfinns långsiktig befolkningsutveckling, sysselsättningsutveckling, andel egna företagare, bruttoregionprodukt per capita m.m. Bland mer kvalitativa kriterier märks bl.a. avstånd till marknader, klimat och geografiskt läge i förhållande till gällande stödområden. Enligt regeringens analys föreligger det inte tillräckliga motiv att föreslå riksdagen förändring av den nu gällande stödområdesindelningen, meddelas det i budgetpropositionen. I samband med nästa års budgetproposition avses dock hela den gällande stödområdes-

avgränsningen bli föremål för en översyn, eftersom – som redan nämnts – Europeiska kommissionens godkännande av Sveriges nuvarande stödområden endast gäller t.o.m. år 1999.

De svenska nationella stödområdena har godkänts av Europeiska kommissionen i form av ett gleshetsområde och ett strukturomvandlingsområde. Det nu gällande strukturomvandlingsområdet består av delar av stödområde 2 samt delar av det tillfälliga stödområdet. Kommissionens prövning av regionala utvecklingsstöd i strukturomvandlingsområdena, vilken avslutades i juni 1998, medförde vissa förändringar i stödgivningen. Bland annat får stöd inte längre lämnas till marknadsföring och produktutveckling.

Motionerna

I kommittémotion 1998/99:N274 (kd) anförs att nuvarande stödområdesgränser har gällt under lång tid. Med hänsyn till de stora förändringarna under senare år är det rimligt att riksdagen av regeringen begär förslag om reviderad stödområdesindelning. Efter förhandlingarna med EG-kommissionen om utformningen av strukturfondsstöden bör regeringen redovisa ett samlat förslag för riksdagen. Stödområdesfrågor är av sådan vikt att den lagstiftande församlingen även fortsättningsvis måste kunna påverka beslut om stödområden. Områden med speciella lägesnackdelar och andra regionalpolitiska problem bör placeras i stödområden.

I motion 1998/99:N237 (fp) framhåller motionärerna att inplacering i tillfälliga stödområden endast bör få tillåtas under en begränsad period, så att man inte motverkar satsningarna i de mest eftersatta delarna i landet.

Hög arbetslöshet och en strukturellt försämrade arbetsmarknad i Östersunds och Krokoms kommuner motiverar att de församlingar inom dessa kommuner som inte är inplacerade i något stödområde placeras i stödområde 2, är budskapet i motion 1998/99:N289 (s).

Enligt motion 1998/99:N219 (m) bör Härnösands kommun jämföras med Söderhamn, som fått statlig utlokaliserad verksamhet och höjd bidragsnivå för regionalt utvecklingsstöd.

I motion 1998/99:N290 (s) begärs att – i avvaktan på stödområdesrevisionen nästa år – regeringen överväger att omedelbart ge Nordanstigs kommun, vilken ingår i tillfälligt stödområde, samma förhöjda bidragsnivå som Söderhamn. En tillfällig höjning av bidragsnivån ger sannolikt en tillväxtskapande effekt.

Vidare anförs i motion 1998/99:N296 (c) att Dalsland, som med sina fem kommuner kännetecknas av allt det som betecknar gles- och avfolkningsbygder, i sin helhet bör ingå i stödområde.

Vissa kompletterande uppgifter

Omfattningen av de långsiktiga *stödområdena 1 och 2* är beslutad av riksdagen. Dessa stödområden omfattar ett stort sammanhängande geografiskt område i norra och västra Sverige. Stödområde 1 är det mest utsatta området. Riksdagen har i olika sammanhang uttalat att de regionalpolitiska resurserna

bör koncentreras till de mest utsatta områdena samt att systemet med stöd-områden bör vara stabilt.

Regeringen föreslog i proposition 1997/98:62 att "eftersom stödområdesindelningen numera bestäms av regler utfärdade av EG-kommissionen skall det fortsättningsvis vara en uppgift för regeringen att närmare bestämma vilka områden som skall ingå i de långsiktiga stödområdena 1 och 2". Riksdagens beslut, vilket baserades på en reservation (c, fp, v, mp, kd) i arbetsmarknadsutskottets betänkande (bet. 1997/98:AU11), innebar emellertid att beslutanderätten skulle ligga kvar hos riksdagen.

Vissa kommuner eller delar av kommuner är inplacerade i *tillfälligt stöd-område*. Beslut om inplacering i tillfälligt stödområde fattas av regeringen. De nuvarande bestämmelserna om tillfälligt stödområde gäller t.o.m. den 31 december 1999 enligt förordningen (1994:771) om tillfälliga stödområden, m.m.

De ekonomiska stimulanserna är högst i stödområde 1, näst högst i stödområde 2 och lägst i tillfälliga stödområden. Vissa områden i stödområde 2 kan få högre stöd under en begränsad tid än vad stödområdesreglerna generellt medger. Om ett område utanför stödområdena drabbas av mycket omfattande strukturförändringar får regeringen besluta att regionalt utvecklingsstöd skall kunna lämnas i området för en begränsad tid. Ett sådant stöd måste dock i allmänhet godkännas av EG-kommissionen.

Enligt nyssnämnda förordning om tillfälliga stödområden ingår såväl Härnösand som Nordanstig i tillfälligt stödområde. Detta innebär att regionalt utvecklingsbidrag får lämnas med högst 20 % av den del av de totala utgifterna som avser byggnader, maskiner, forskning osv. Inom Söderhamn och tre andra kommuner, som också ingår i tillfälligt stödområde, får dock regionalt utvecklingsbidrag lämnas med högst 35 % av dessa utgifter när det gäller små och medelstora företag och med högst 25 % när det gäller andra företag.

I enlighet med EG:s statsstödsregler skall medlemsländernas stödområden godkännas av kommissionen. Kommissionen har i slutet av år 1997 utfärdat nya riktlinjer för hur nationella regionalpolitiska stödområden skall utses i framtiden. Bland annat bör det vara bättre överensstämmelse mellan de nationella stödområdena och strukturfondsområdena. De nuvarande nationella stödområdena är, som redan framhållits, godkända t.o.m. år 1999.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av den lämnade redovisningen måste regeringen göra en översyn av hela den gällande stödområdesindelningen, både när det gäller nationella stödområden och EG:s strukturfondsområden, eftersom Sveriges nuvarande stödområden är godkända av Europeiska kommissionen endast t.o.m. år 1999. Även de nuvarande inplaceringarna i tillfälligt stödområde upphör att gälla efter år 1999. Enligt uppgift från Närings- och handelsdepartementet avses inom kort förhandlingar upptas mellan kommissionen och medlemsländerna angående bl.a. stödområdesfrågorna. En dialog kommer således att initieras mellan kommissionen och Sverige liksom mellan kommissionen och övriga medlemsländer. Ett förslag beträffande ny stödområdesindelning kan

väntas i nästa års budgetproposition. Det pågående översynsarbetet anser utskottet vara ett motiv i sig för att inte nu vidta förändringar i stödområdes-systemet.

När det gäller förslaget i motion 1998/99:N274 (kd) att riksdagen skall ha beslutsrätten i fråga om stödområdena konstaterar utskottet att det berörda yrkandet är tillgodosett.

Med det sagda avstyrker utskottet samtliga under detta avsnitt framlagda motionsyrkanden.

Fasta resurser till Folkhälsovetenskapliga rådet m.m.

Motionerna

I två motioner begärs fasta statliga resurser till Folkhälsovetenskapliga rådet m.m.

I kommittémotion 1998/99:N274 (kd) redovisas att ca 3 500 lokala utvecklingsgrupper är knutna till Folkhälsovetenskapliga rådet, såväl i glesbygd som i storstädernas miljonprogramområden. Fasta resurser bör enligt motionärerna tillförsäkras både Folkhälsovetenskapliga rådet och Skärgårdarnas Riksförbund. Det är angeläget att resurserna inte stannar på central nivå utan kanaliseras till utvecklingsgrupper och byalag. Vidare anser motionärerna att bildandet av ett särskilt statligt skärgårdsråd skulle kunna vara ett sätt att samordna olika statliga myndigheters verksamhet i skärgårdsområdena.

Likartade önskemål framförs i motion 1998/99:N217 (kd). Motionärerna erinrar om att riksdagen har anvisat en miljard kronor för ett femårigt program med investeringsbidrag för omställning till hållbar utveckling. Resurser behövs för Folkhälsovetenskapliga rådets ledning m.m. En satsning på två miljoner kronor per år vore väl använda pengar, menar motionärerna.

Vissa kompletterande uppgifter

Folkhälsovetenskapliga rådet Hela Sverige skall leva har aktivt verkat för tillkomsten av lokala utvecklingsgrupper. År 1988 fanns det ca 500 lokala utvecklingsgrupper. Antalet har nu ökat till ca 3 400, varav knappt 3 000 i gles- och landsbygdsområden, enligt vad som redovisas i den regionalpolitiska propositionen (prop. 1997/98:62). Där framhåller regeringen att Folkhälsovetenskapliga rådet Hela Sverige skall leva har en viktig roll i arbetet med att främja lokal utveckling, kunskapsuppbyggnad och informationsspridning till regionala och lokala grupper. Regeringen har därför beviljat Folkhälsovetenskapliga rådet Hela Sverige skall leva utökade resurser för år 1998 och har för avsikt att under kommande år, inom ramen för anslaget för regionalpolitiska åtgärder, bevilja rådet 9,5 miljoner kronor årligen. Vidare har regeringen i nyssnämnda proposition förklarat sin avsikt att tills vidare stödja Skärgårdarnas Riksförbund med en halv miljon kronor årligen. Syftet är att möjliggöra en fördjupad samverkan mellan olika organisationer i skärgården. Finansieringen sker inom ramen för anslaget för regionalpolitiska åtgärder.

Enligt regeringsbeslut om medel till Folkhälsovetenskapliga rådet (1997-12-18) får medlen bl.a. användas till lokalt mobiliseringsarbete, informations- och kunskapspridning, uppbyggande av och stöd till regionala samverkansgrup-

per, projektverksamhet i överensstämmelse med de regionalpolitiska målsättningarna samt till rådets egna administrationskostnader.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med arbetsmarknadsutskottet, som behandlade likartade motionsyrkanden under våren 1998 (bet. 1997/98:AU11), att åtgärder för byautveckling och uppmuntran av byalag är av stor betydelse för gles- och landsbygden. Som tidigare nämnts har regeringen meddelat sin avsikt att finansiellt stödja såväl Folk rörelserådet som Skärgårdarnas Riksförbund. Något initiativ av riksdagen i fråga om medel till dessa verksamheter är enligt utskottets mening inte erforderligt. Utskottet är vidare inte berett att ställa sig bakom att en ny statlig myndighet skall inrättas för samordningsändamål, såsom ett särskilt skärgårdsråd. Med hänvisning till vad som anförts avstyrker utskottet berörda motionsyrkanden.

Pälsdjursuppfödning och regionalpolitiskt stöd

Motionen

Miljöpartiet begär i motion 1998/99: MJ530 att regionalpolitiskt stöd inte skall kunna utgå till pälsdjursuppfödning. Motionärerna anser att pälsdjursuppfödning är en näring som saknar stöd från allmänheten och som är helt oacceptabel ur djuretisk synvinkel.

Vissa kompletterande uppgifter

Pälsdjursuppfödning inkluderades bland de regionalpolitiskt stödberättigade verksamheterna i mitten på 1980-talet (prop. 1984/85:115, bet. AU 1984/85:13). Regeringens motivering var att sådan verksamhet "har utvecklingsmöjligheter inom stödområdena och därmed kan bidra till att de regionalpolitiska målen uppnås".

Flera motionsförslag om att pälsdjursuppfödning inte skall tillhöra de verksamheter som kan få regionalpolitiskt stöd har tidigare avslagits av riksdagen med motivering att det kan finnas skäl att se över området för stödberättigad verksamhet i samband med planerat utredningsarbete (bet. 1994/95:AU13).

Våren 1996 togs stödet till pälsdjursuppfödning upp i en fråga i riksdagen (1995/96:410) av Gudrun Lindwall (mp). Hon var kritisk till stödet dels på grund av att de statliga satsningarna på pälsdjursuppfödning hade lett till förluster av statliga medel och inte uppfyllde tillväxtmålet, dels på grund av djurskyddssynpunkter. Dåvarande näringsministern Anders Sundström svarade bl.a. följande:

Vad gäller stöd till pälsdjursuppfödning, liksom alla andra stödberättigade verksamheter, så måste beslutande myndigheter naturligtvis beakta alla de regler som gäller för respektive verksamhet t.ex. djurskyddslagen. – – –

Min principiella syn är att man bör vara försiktig med att avgränsa vissa näringsgrenar från stöd, särskilt i ett ekonomiskt tillväxtperspektiv. Tillväxtföretag förekommer således inom alla näringsgrenar.

Utskottets ställningstagande

Som konstateras i motion 1998/99: MJ530 (mp) ingår pälsdjursuppfödning bland de verksamheter som kan få regionalpolitiskt stöd. Samtliga regler på det regionalpolitiska området ses emellertid över av Regeringskansliet med hänsyn till de nya riktlinjer för statligt stöd för regionala ändamål som Europeiska kommissionen lagt fram i mars 1998. De svenska reglerna måste ändras till år 2000. EG:s riktlinjer innebär att det inte längre blir möjligt att lämna regionalpolitiskt företagsstöd inom bl.a. jordbrukssektorn, till vilken pälsdjursuppfödning räknas.

Viss anpassning till riktlinjerna har redan gjorts i det svenska strukturovandlingsområdet. I förordningen (1998:995) om regionalpolitiskt företagsstöd inom EG:s strukturovandlingsområden i Sverige finns pälsdjursuppfödning inte med som stödberättigad verksamhet. Efter år 2000 kommer det – enligt de nya riktlinjerna för statligt stöd till regionala ändamål som EG-kommissionen beslutat – över huvud taget inte att vara möjligt att bevilja stöd till pälsdjursuppfödning.

Utskottet anser att motionärerna i stor utsträckning är tillgodosedda och avstyrker därmed det aktuella yrkandet.

En ny regionalpolitisk myndighet

Motionen

I motion 1998/99: N287 (s) föreslår motionärerna inrättandet av en ny regionalpolitisk myndighet. För att stärka gles- och landsbygdsfrågornas ställning finns det behov av att förändra myndighetsstrukturen på området, anför det. Motionärerna anser att NUTEK:s regionalpolitiska verksamhet bör flyttas till Glesbygdsverket.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening är det av stor vikt att myndighetsorganisationen på det regionalpolitiska området fungerar effektivt. Det kan inte uteslutas att organisatoriska förändringar skulle kunna effektivisera verksamheten. Utskottet anser dock inte att den information som finns i motionen kan ge ett underlag för en säker bedömning av detta. Frågan om myndighetsorganisation kan komma att beröras i samband med kommande analys- och utredningsarbete. Utskottet avstyrker därmed motion 1998/99: N287 (s)

Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling

Inledning

Anslagen inom utgiftsområde 19 uppgick år 1998 till ca 3,6 miljarder kronor. Utgiftsprognosen för år 1998 ligger på ca 3,5 miljarder kronor.

Regeringens förslag till anslag under utgiftsområde 19 redovisas i bilaga. Sammanlagt tas elva anslag upp under detta utgiftsområde. Regeringsförslaget innebär vissa ändringar i anslagsstrukturen jämfört med innevarande budgetår, vilket framgår under respektive anslagsrubrik i det följande. Utgiftsramen föreslås till ca 2,7 miljarder kronor, vilket har tillstyrkts av finansutskottet (bet. 1998/99:FiU1). Övriga partiers förslag till utgiftsram för utgiftsområde 19 fördelar sig på följande sätt. Den av Vänsterpartiet och Miljöpartiet föreslagna utgiftsramen sammanfaller med regeringens förslag. Moderata samlingspartiets och Folkpartiet liberalernas förslag ligger lägre än regeringsförslaget; 250 miljoner kronor respektive 500 miljoner kronor lägre. Kristdemokraternas och Centerpartiets förslag ligger högre än regeringsförslaget: 100 miljoner kronor respektive 500 miljoner kronor högre.

Enligt regeringens förslag kompletteras anslagen A 1 och A 8 med bemyndiganden att ikläda staten ekonomiska förpliktelser vilket leder till utgifter under kommande år.

I det följande redovisas regeringens förslag till olika anslag inom utgiftsområdet och motsvarande förslag i aktuella motioner. Därefter redovisas utskottets ställningstagande samlat i ett avslutande avsnitt.

Allmänna regionalpolitiska åtgärder (A 1)

Propositionen

För år 1999 föreslås ett nytt anslag, A 1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder, uppgående till 950 miljoner kronor. Till det nya anslaget föreslås även ett bemyndigande för regeringen att under år 1999 åta staten ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på ca 1,7 miljarder kronor under åren 2000–2005. Syftet med bemyndigandet är bl.a. att förbättra förutsättningarna för att långsiktigt kunna planera användningen av regionalpolitiska medel, att kunna utnyttja anslaget på ett effektivare sätt, att undvika stora anslagssparanden på anslaget samt att förbättra uppföljningen och prognoserna inom området.

Anslaget A 1 gäller anvisande av pengar till följande ändamål:

- regionala utvecklingsbidrag,
- lån till privata regionala investmentbolag,
- landsbygdsbidrag,
- stöd till kommersiell service,
- småföretagsstöd,
- sysselsättningsbidrag,
- såddfinansiering (ett nytt ändamål inom anslaget i enlighet med tidigare beslut: prop. 1997/98:62, bet. 1997/98:AU11),
- regional och central projektverksamhet,

- medfinansiering av strukturfondsprogram,
- vissa utgifter för beslutsgrupper knutna till strukturfondsprogram m.m.,
- uppföljning och utvärdering,
- viss central utvecklingsverksamhet m.m.

Huvuddelen av anslaget beräknas komma att användas av länsstyrelserna, eller i vissa fall självstyrelseorganen, för dels olika former av företagsstöd, dels medfinansiering av strukturfondsprogram. Avsikten är att självstyrelseorganen i berörda län skall kunna besluta om medlen enligt samma riktlinjer som gäller för länsstyrelserna. Samtliga av de ändamål som angivits ovan gäller emellertid inte för självstyrelseorganen.

En viss del av anslaget föreslås liksom för närvarande kunna disponeras av NUTEK och regeringen.

Enligt propositionen bör det även fortsättningsvis vara en uppgift för regeringen att fördela anslaget mellan länen enligt en fördelningsnyckel som utgår från de regionala problemen svårighetsgrad och med särskilt beaktande av medfinansieringsbehovet för åtgärder inom strukturfondsprogrammen samt beräknat behov av medel för sysselsättningsbidrag. Det särskilda anslaget för sysselsättningsbidrag har numera upphört.

Motionerna

I kommittémotion 1998/99:N299 (m) anförs att företagsstöd och andra bidrag i form av regionala utvecklingsbidrag, sysselsättningsbidrag m.m. successivt bör reduceras och ersättas med andra åtgärder, eftersom de snedvrider konkurrensen. Anslaget bör därför minskas med 250 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Centerpartiet föreslår i motionerna 1998/99:Fi210 och 1998/99:N337 att ramen för utgiftsområde 19 höjs med 500 miljoner kronor genom en överflyttning från utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. Dessa medel skall huvudsakligen fördelas till länsstyrelserna för näringslivsutveckling och småföretagarstöd. Centerpartiet är tveksamt till regeringens förslag om bemyndigande. Om riksdagen beslutar att nedsättning av socialavgifterna även fortsättningsvis skall gälla för primärnäringsarna i Norrland anser motionärerna att kostnaden, 90 miljoner kronor, kan finansieras inom ramen för här föreslagna utökade medel.

I Folkpartiets motion 1998/99:Fi211 föreslås att anslaget minskas med 500 miljoner kronor. Motionärerna anför att partiet är en stark anhängare av en politik för ökad regional balans men är kritiskt till nuvarande utformning av den lilla regionalpolitiken. Enligt motionärerna har systemet med bidrag till företagsetableringar alltför ofta misslyckats. Även ett minskat anslag kommer att vara tillräckligt stort för att täcka behoven för de mest utsatta kommunerna, anser motionärerna.

Miljöpartiet anför i motion 1998/99:N325 att principiella skäl talar för att de regionalpolitiska bidragen bör minska och att vinsterna från vattenkraft, skog och malm bör återföras till de områden där de skapats. Till dess så sker bör regionalpolitiken finnas kvar och utvecklas. För att stärka kvinnors företagande bör anslaget ökas med 70 miljoner kronor år 1999 jämfört med rege-

ringens förslag. Medlen bör omfördelas från anslaget A 11 Regionalpolitiska infrastrukturprojekt m.m. Motionärerna begär vidare att riksdagen skall ge regeringen till känna en beräknad fördelning på anslag på utgiftsområdet Regional utjämning och utveckling för budgetåren 2000 och 2001. För dessa budgetår föreslås ett resurstillskott på 100 miljoner kronor vilket skall användas till byutvecklingsgrupper och kvinnligt företagande i glesbygd (anslaget A 1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder).

Vissa kompletterande uppgifter

Europeiska kommissionen har i mars 1998 lagt fram riktlinjer för statligt stöd för regionala ändamål. Sverige måste anpassa sina regionalpolitiska stöd till dessa riktlinjer fr.o.m. år 2000. När det gäller risken för snedvridning av konkurrensen på grund av de regionalpolitiska stöden har kommissionen anfört följande (Europeiska gemenskapernas officiella tidning 10.3.98):

Kommissionen anser att regionalstöden kan fylla sin funktion på ett effektivt sätt och att de snedvridningar av konkurrensen som är förbundna med dem därför kan försvaras om vissa principer och regler följs. Den viktigaste av dessa principer är att detta instrument har karaktären av undantag, i enlighet med andemeningen och ordalydelsen i artikel 92. Dessa stöd är i själva verket tänkbara inom gemenskapen endast om de används sparsamt och förblir koncentrerade till de minst gynnade områdena. Om stöden skulle bli vanliga och regel snarare än undantag, skulle de inte längre fungera som incitament och deras ekonomiska effekter skulle upphöra. Samtidigt skulle de snedvrیدا marknads funktion och försämra effektiviteten i gemenskapens ekonomi som helhet.

Det kan tilläggas att Romfördragets artikel 92, till vilken ovanstående text hänvisar, handlar om vilka slag av statliga stöd som är förenliga med den gemensamma marknaden. Två punkter i artikeln är av intresse i detta sammanhang (punkterna 3a och 3c). Som förenligt med den gemensamma marknaden kan enligt artikeln anses dels stöd för att främja den ekonomiska utvecklingen i regioner där levnadsstandarden är onormalt låg eller där det råder allvarlig brist på sysselsättning, dels stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.

Landsbygdslån (A 2)

Propositionen

Anslaget disponeras för landsbygdslån som beviljas av länsstyrelserna och självstyrelseorganen. Under år 1998 används anslaget även för regionala utvecklingslån, vilka beviljas av berörda länsstyrelser och självstyrelseorgan, NUTEK och regeringen. När stödformen regionalt utvecklingslån upphör den 1 januari 1999 kommer motsvarande kreditbehov att tillgodoses främst genom lån från Stiftelsen Norrlandsfonden och ALMI Företagspartner AB. Anslaget föreslås uppgå till 30 miljoner kronor.

Inga motioner har väckts på detta område.

Täckande av förluster på grund av kreditgarantier inom regionalpolitiken (A 3)

Propositionen

Anslaget disponeras av Riksgäldskontoret. Systemet med kreditgarantier inom regionalpolitiken upphörde den 1 januari 1997 och ersattes med landsbygdslån. Från anslaget betalas utgifter för att infria statliga garantier enligt ett antal äldre förordningar och enligt den nu gällande förordningen (1994:577) om landsbygdssöd och stöd till kommersiell service. Regeringen föreslår ett anslag på 11 miljoner kronor.

Inga motioner har väckts på detta område.

Ersättning för nedsättning av socialavgifter (A 4)

Propositionen

Anslaget disponeras av Riksförsäkringsverket för att täcka bortfall av avgiftsinkomster till följd av tillämpningen av lagen (1990:912) om nedsättning av socialavgifter. För vissa näringsgrenar inom stödområde 1 och de nordliga delarna av stödområde 2 är procentsatsen för arbetsgivaravgifter och egenavgifter nedsatt med 8 procentenheter. Europeiska kommissionen har ännu inte godkänt denna stödform.

Regeringen har därför beslutat att låta utvärdera stödformen. Bland annat skall dess effektivitet jämföras med övriga regionalpolitiska stödformer riktade till näringslivet i de nämnda regionerna.

Vissa näringsgrenar skall inte längre vara stödberättigade fr.o.m. den 1 januari 1999 enligt beslut av riksdagen våren 1998 (prop. 1997/98:62, bet. 1997/98:AU11). Regeringen har därför gjort bedömningen att anslaget år 1999 bör uppgå till 320 miljoner kronor, vilket är en minskning med 95 miljoner kronor jämfört med innevarande budgetår.

Motionerna

I tre motioner, 1998/99:N274 (kd), 1998/99:N327 (c) och 1998/99:N337 (c), yrkas på en återgång till de tidigare reglerna för nedsättning av socialavgifter i vissa branscher. Motionärerna anser att nedsättningen bör kvarstå även efter den 1 januari 1999 för jord- och skogsbruk, trädgårdsskötsel, jakt och fiske samt viss personlig serviceverksamhet. I motion 1998/99:N274 (kd) begärs samtidigt att anslaget skall höjas med 100 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för att täcka de kostnader som skulle uppstå vid en återgång av reglerna.

Vidare föreslås i motion 1998/99:N255 (c) att arbetsgivaravgifterna minskas under två år för nystartade kooperativa företag. Som försöksområden föreslår motionären Jönköpings och Dalarnas län, vilka har olika företags-

traditioner. Inom ramen för de lokala utvecklingsavtalen bör arbetsgivaravgifterna kunna sänkas med 5 procentenheter under två år.

Vissa kompletterande uppgifter

Syftet med nedsättningen av socialavgifter är att kompensera främst näringslivet i Norrlands inland för bestående konkurrensnackdelar i form av en liten lokal marknad, gleshet, ogynnsamma klimatförhållanden och långa avstånd. Lagen om nedsättning av socialavgifter omfattar vissa angivna slag av verksamheter. I stödområde 1 omfattas fler verksamheter än i det övriga stödområdet. Nedsättningen med 8 procentenheter är tidsbegränsad t.o.m. utgiftsåret 2000.

Enligt riksdagens beslut våren 1998 skall vissa av de i lagen nämnda verksamheterna, nämligen jord- och skogsbruk, trädgårdsskötsel, jakt och fiske samt annan personlig serviceverksamhet, inte längre vara stödberättigade fr.o.m. den 1 januari 1999. I en reservation (c, fp, v, mp, kd) begärdes att regeringens förslag skulle avslås och att de nämnda näringsgrenarna även fortsättningsvis skulle omfattas av systemet med nedsatta avgifter.

Regeringen uppdrog i augusti 1998 till Statens institut för regionalforskning, SIR, att utvärdera stödformen nedsatta socialavgifter. Uppdraget gäller att

- utvärdera vilka tillväxt- och sysselsättningseffekter den regionalpolitiska stödformen nedsatta socialavgifter har på stödberättigade företag,
- utvärdera om det på ett tydligt sätt kan beläggas att stödformen nedsatta socialavgifter har en högre effektivitet än andra regionalpolitiska stödformer riktade till näringslivet,
- kartlägga vilka avståndsberoende merkostnader tjänsteföretagen i olika stödområden har samt hur stora merkostnaderna är.

Syftet med utvärderingen och kartläggningen är att underlätta för statsmakterna att bedöma vilka regionalpolitiska stödformer som på mest effektiva sätt stöder näringslivet i de regionalpolitiskt mest prioriterade områdena samt ge underlag till de pågående överläggningarna med EG-kommissionen beträffande nedsatta avgifter. Kommissionen har, för sitt ställningstagande, begärt en kartläggning som påvisar hur stora avståndsberoende merkostnader tjänsteföretag inom stödområde 1 respektive stödområde 2 har. Kartläggningen skall rapporteras med förtur och resterande del av uppdraget senast den 31 december 1998.

I maj 1998 har regeringen informerat länen om förutsättningarna för de regionala tillväxtavtalen, som avses utgöra instrumenta inom den regionala näringspolitiken. En grundtanke är att inte anslå några nya statliga medel utan att använda vissa anslag i statsbudgeten på ett effektivare sätt. Vidare uttalades att det finns en möjlighet för deltagande parter att till regeringen lämna förslag om regelförändringar, dock inte inom regelverken för skattepolitik eller arbetsrätt. Alla län har beslutat att påbörja arbete med att ta fram regionala tillväxtavtal.

Transportbidrag (A 5)

Propositionen

Anslaget disponeras av NUTEK för regionalpolitiskt transportbidrag. Regeringen föreslår med hänsyn till utvecklingen inom transportsektorn och en bedömning av konjunkturen att anslaget skall uppgå till 345 miljoner kronor.

Motionerna

I motion 1998/99:N249 (s) föreslås att Ånge, som är en utpräglad inlands- och glesbygdskommun med en mycket stor befolkningsminskning, förs till transportstödets zon 5. Vidare behövs det enligt motionärerna en definition av förädlade och oförädlade trävaror, eftersom de föreslagna reglerna är olika för dessa båda kategorier.

I motion 1998/99:N260 (m) anförs att transportbidrag behövs när transporten överstiger 251 km. När de av riksdagen beslutade förändringarna träder i kraft den 1 januari 1999 innebär det att transportbidrag utgår först vid avstånd på minst 401 km, påpekas det.

Vissa kompletterande uppgifter

Transportbidrag regleras i förordningen (1980:803) om regionalpolitiskt transportbidrag. Bidrag lämnas för transport inom ett stödområde som utgörs av Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län samt delar av Gävleborgs, Dalarnas och Värmlands län. Detta stödområde indelas i fem transportbidragszoner, där zon 1 innebär lägst stödnivå. Bidraget kan avse godstransporter på järnväg eller i yrkesmässig trafik på väg. Bidrag lämnas med mellan 5 % och 45 % av transportkostnaderna, beroende på i vilken zon verksamheten bedrivs samt transportavståndet. Lägsta bidragsberättigade transportavstånd är 251 km.

Riksdagen beslutade våren 1998 (prop. 1997/98:62, bet. 1997/98:AU11) om vissa förändringar vad gäller zonindelning och nivåer på transportbidraget. För att reducera kostnaderna skall transportbidragszon 1 upphöra samtidigt som kravet på lägsta bidragsgrundande transportavstånd höjs till 401 km. När det gäller oförädlade trävaror införs en viss begränsning av bidraget. Utgångspunkten var att regeringen ville stimulera till ökad vidareförädling inom trävarubranschen. Regeringen ansåg att det kunde vara lämpligt att lämna bidrag för transporter av oförädlade trävaror upp till 30 000 m³ per helår i transportbidragszonerna 2 och 4. För förädlade trävaror var däremot inga begränsningar aktuella. Regeringen informerade i propositionen om att de föreslagna förändringarna i transportbidraget träder i kraft den 1 januari 1999 under förutsättning att EG-kommissionen lämnar sitt godkännande.

Glesbygdsverket (A 6)

Propositionen

För år 1999 föreslås ett anslag för Glesbygdsverket på 23,9 miljoner kronor. De övergripande målen för Glesbygdsverket skall kvarstå, men inom ramen för föreslagna resurser avser regeringen att i dialog med Glesbygdsverket ytterligare precisera verkets uppgifter och verksamhetsmål.

Inga motioner har väckts på detta område.

Statens institut för regionalforskning (A 7)

Propositionen

Institutet inledde under budgetåret 1997 ett nytt forskningsprogram. Programmet kom i gång senare än beräknat, vilket lett till ett relativt högt anslagssparande på 2,2 miljoner kronor. För år 1999 föreslår regeringen ett anslag på ca 8 miljoner kronor.

Inga motioner har väckts på detta område.

Europeiska regionala utvecklingsfonden (A 8)

Propositionen

Anslaget disponeras av NUTEK och vissa länsstyrelser för utbetalningar från EG:s regionalfond. Regionalfonden är en av EG:s fyra fonder som delfinansierar 23 strukturfondsprogram inom målen 2, 5b och 6 samt vissa av de s.k. gemenskapsinitiativen. Anslaget föreslås uppgå till 782 miljoner kronor för år 1999.

Regeringen föreslår att det fr.o.m. år 1999 införs ett bemyndigande för det nu aktuella anslaget. Det innebär att utbetalande myndigheter får göra åtaganden under år 1999 som medför utgifter, vilka beräknas falla ut åren 2000 och 2001 inom den totala ramen för innevarande programperiod (1995–1999). Den totala ramen beräknas till 3 564 miljoner kronor. Syftet är att anpassa anslaget till ett långsiktigt planerande för de beslutande myndigheterna enligt de intentioner som ligger till grund för EG:s fleråriga strukturprogram. Bemyndigandet för år 1999 beräknas till 1 150 miljoner kronor.

Inga motioner har väckts på detta område.

Kapitaltillskott till Stiftelsen Norrlandsfonden (A 9)

Propositionen

Anslaget föreslås till 200 miljoner kronor och disponeras av regeringen. Efter den 31 december 1998 upphör möjligheten att ansöka om regionalt utvecklingslån (prop. 1997/98:62, bet. 1997/98:AU11). Motsvarande lånebehov får i stället enligt regeringen tillgodoses av bl.a. ALMI Företagspartner AB och därutöver Stiftelsen Norrlandsfonden vad gäller de fem Norrlandslänen. För

att detta skall bli möjligt behöver Stiftelsen Norrlandsfondens kapital förstärkas med 280 miljoner kronor enligt regeringen.

Riksdagen har vidare beslutat (prop. 1997/98:62, bet. 1997/98:AU11) att de inbetalningar till staten på 40 miljoner kronor per år som Norrlandsfonden skulle ha fullgjort under åren 1996 och 1997 skall anses fullgjorda genom att det sammanlagda beloppet 80 miljoner kronor avräknas från det ovan nämnda kapitaltillskottet på 280 miljoner kronor. Kapitaltillskottet som föreslås tillföras Norrlandsfonden beräknas således till 200 miljoner kronor netto.

Inga motioner har väckts på detta område.

Flygplatsbolag i Ljungbyhed (A 10)

Propositionen

Klippans kommun har i skrivelser till regeringen hemställt om statlig medverkan under fem år för fortsatt drift av ett flygplatsbolag vid flygflottillen F 5 i Ljungbyhed. Regeringen bedömer behovet av statliga insatser till 6 miljoner kronor per år under åren 1998–2000. Anslaget, vilket föreslås till 3 miljoner kronor år 1999, skall få disponeras av regeringen för finansiering av delar av driften av ett flygplatsbolag i Ljungbyhed.

Inga motioner har väckts på detta område.

Regionalpolitiska infrastrukturprojekt m.m. (A 11)

Propositionen

Det föreslagna anslaget på 70 miljoner kronor skall få disponeras av NUTEK och regeringen. Anslaget skall användas till att fullfölja utvecklingsprogram för näringslivet i regionalpolitiskt prioriterade områden, bl.a. ett forsknings- och utvecklingsprogram, samt vissa enskilda utvecklingsprogram. Vidare skall anslaget delfinansiera en förlängning av landningsbanan vid Luleå/Kallax flygplats. Åtgärderna finansierades tidigare från andra anslag, vilka inte kvarstår för år 1999. Anslaget skall endast användas till att finansiera åtaganden som har gjorts fram till den 31 december 1998.

Motionen

Miljöpartiet avvisar det föreslagna anslaget i motion 1998/99:N325. Motionärerna motsätter sig att de föreslagna medlen om 70 miljoner kronor används till en förlängd landningsbana på Luleå/Kallax flygplats. En satsning på ökad flygtrafik vid denna flygplats är ingen hållbar framtidssatsning utan en felinvestering, menar motionärerna. Dessutom är kostnaderna för att åtgärda bullerproblemen eller för att lösa in fastigheterna inte inkalkylerade i projektkostnaden, hävdas det.

Utskottets ställningstagande

I motionerna 1998/99:N299 (m), 1998/99:N274 (kd), 1998/99:Fi210 (c), 1998/99:N337 (c), 1998/99:Fi211 (fp) och 1998/99:N325 (mp) föreslås andra belopp än regeringsförslaget för olika anslag inom utgiftsområdet. Yrkandena innebär samtidigt att Moderata samlingspartiet och Folkpartiet förordar en lägre ram för utgiftsområdet, medan Kristdemokraterna och Centerpartiet förordar en högre ram än vad regeringen föreslagit. Miljöpartiets förslag innebär en omfördelning från ett anslag till ett annat inom ramen för utgiftsområdet, vilket innebär att det ligger på samma nivå som regeringsförslaget.

Finansutskottet har nyligen tillstyrkt regeringens förslag till ram för utgiftsområde 19. Utskottet utgår i det följande från att den föreslagna ramen ligger fast. Detta innebär att utskottet inte ansluter sig till de förslag som innebär att ramen för utgiftsområde 19 skall ändras.

I motion 1998/99:N299 (m) framförs som skäl för totalt sett minskade resurser under anslaget till allmänna regionalpolitiska åtgärder att stöden snedvrider konkurrensen. Utskottet är medvetet om att en sådan risk kan föreligga och anser därför att det är positivt att konkurrensaspekter vägs in i de flesta stödformer vid bedömningen av hur stort stöd som bör lämnas. Vidare innebär Europeiska kommissionens synsätt att de snedvridningar av konkurrensen som är förbundna med regionalpolitiska stöd kan försvaras om vissa principer och regler följs. Stöden bör därför, enligt kommissionen, endast användas sparsamt och förbli koncentrerade till de minst gynnade områdena. Utskottet instämmer i kommissionens synsätt.

När det gäller motion 1998/99:N337 (c) med önskemål om mer småföretagsstöd inom ramen för anslaget till allmänna regionalpolitiska åtgärder är det utskottets uppfattning att decentraliseringen av beslutanderätten till länsstyrelserna och självstyrelseorganen är av stort värde och bör bibehållas. Det finns därför inget skäl för utskottet att ta ställning till hur mycket medel som bör tillföras en viss form av företagsstöd.

Vidare konstaterar utskottet beträffande yrkandet i motion 1998/99:N325 (mp) angående ett tillkännagivande om anslag för budgetåren 2000 och 2001 att det inte finns något regeringsförslag att ta ställning till.

Utskottet godtar regeringens förslag i fråga om anslag till ersättning för nedsättning av socialavgifter (A 4) och kan följaktligen inte ansluta sig till vad som förordats i motionerna 1998/99:N255 (c), 1998/99:N274 (kd), 1998/99:N327 (c) och 1998/99:N337 (c) på denna punkt. Utskottet vill därtill erinra om att regelverket inom skattepolitiken inte ingår bland de områden där regelförändringar kan föreslås inom ramen för de regionala tillväxtavtalen.

Från Närings- och handelsdepartementet har inhämtats att diskussioner fortfarande pågår med kommissionen angående de under våren 1998 beslutade förändringarna av transportbidraget. En ny förordning väntas därför inte kunna träda i kraft den 1 januari 1999 utan först något senare under år 1999. Förordningen om regionalpolitiskt transportbidrag gäller till dess att en ny förordning träder i kraft. Förseningen beräknas inte medföra några ekonomiska konsekvenser. Den i motion 1998/99:N249 (s) berörda frågan om definition av förädlade och oförädlade trävaror har uppmärksammats av

regeringen. Enligt information från Närings- och handelsdepartementet har det uppdragits till NUTEK att utreda definitionsfrågan. Efter visst uppskov beräknas utredningen kunna föreligga inom kort.

Enligt uppgift från Närings- och handelsdepartementet är det bara en mindre del av anslaget (A 11) till regionalpolitiska infrastrukturprojekt, ca 20 miljoner kronor, som beräknas för landningsbanan vid Luleå/Kallax flygplats. Det i motion 1998/99:N325 (mp) angivna motivet för att föreslå ett slopande av detta anslag kvarstår därför knappast.

Med det anförda tillstyrker utskottet de av regeringen föreslagna anslagen för budgetåret 1999 inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling. Likaså tillstyrks de övriga här aktuella förslagen till riksdagsbeslut som framlagts i budgetpropositionen. Samtliga i detta sammanhang behandlade motionsyrkanden avstyrks.

Den geografiska fördelningen av anslagsmedel

Motionerna

I två motioner berörs den geografiska fördelningen av anslagsmedel.

I motion 1998/99:N234 (fp) hävdas det att Halland missgynnas när det gäller bl.a. anslaget för regional utveckling. Enligt motionären måste Halland genom omfördelning få en större och mer rättvisande del av anslagen.

Även i motion 1998/99:N296 (c) önskas en annorlunda fördelning av statliga resurser. Motionären anser att riksdagen måste ta hänsyn till Dalslands utsatta situation och svåra läge när resurserna skall fördelas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det även fortsättningsvis bör vara en uppgift för regeringen att fördela anslaget mellan länen och utfärda de föreskrifter som behövs. Vid fördelningen av medel mellan länen bör som hittills de regionala problemen svårighetsgrad utgöra den huvudsakliga fördelningsnyckeln med särskilt beaktande av medfinansieringsbehovet av åtgärder inom struktur- och utvecklingsprogrammen samt beräknat behov av medel för sysselsättningsbidrag.

Med det anförda avstyrks de aktuella yrkandena.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *stödombudsfrågor*

att riksdagen avslår motionerna 1998/99:N219 yrkande 2, 1998/99:N237 yrkande 8, 1998/99:N274 yrkandena 17 och 18, 1998/99:N289, 1998/99:N290 och 1998/99:N296 yrkande 1,

res. 1 (m, kd, c, fp)

2. beträffande *fasta resurser till Folkhälsovetenskapliga rådet m.m.*

att riksdagen avslår motionerna 1998/99:N217 och 1998/99:N274 yrkandena 28 och 29,

res. 2 (kd)

3. beträffande *pälsdjursuppfödning och regionalpolitiskt stöd*
att riksdagen avslår motion 1998/99: MJ530 yrkande 8,

4. beträffande *en ny regionalpolitisk myndighet*
att riksdagen avslår motion 1998/99: N287,

5. beträffande *anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling*

att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:1 utgiftsområde 19 momenten 1–3 och med avslag på motionerna 1998/99: Fi210 yrkande 20, 1998/99: Fi211 yrkande 20 i denna del, 1998/99: N249, 1998/99: N255, 1998/99: N260, 1998/99: N274 yrkandena 11 och 30, 1998/99: N299 yrkande 1, 1998/99: N325, 1998/99: N327 yrkande 6, 1998/99: N337 yrkandena 21 och 22

a) bemyndigar regeringen att under år 1999, i fråga om ramanslaget A 1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder, åta staten ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 1 688 000 000 kr under åren 2000–2005,

b) bemyndigar regeringen att under år 1999, i fråga om ramanslaget A 8 Europeiska regionala utvecklingsfonden, åta staten ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 1 150 000 000 kr under åren 2000 och 2001,

c) för budgetåret 1999 anvisar anslagen under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling enligt regeringens förslag i bilaga,
res. 3 (mp)

6. beträffande *den geografiska fördelningen av anslagsmedel*
att riksdagen avslår motionerna 1998/99: N234 och 1998/99: N296 yrkande 3.

Stockholm den 1 december 1998

På näringsutskottets vägnar

Per Westerberg

I beslutet har deltagit: Per Westerberg (m)*, Barbro Andersson Öhrn (s), Reynoldh Furustrand (s), Lennart Beijer (v), Göran Hägglund (kd)*, Karin Falkmer (m)*, Sylvia Lindgren (s), Ola Karlsson (m)*, Nils-Göran Holmqvist (s), Marie Granlund (s), Gunilla Wahlén (v), Inger Strömbom (kd)*, Ola Sundell (m)*, Matz Hammarström (mp), Åke Sandström (c)*, Eva Flyborg (fp)* och Anne Ludvigsson (s).

*) Har ej deltagit i beslutet under moment 5

Reservationer

1. Stödområdesfrågor (mom. 1)

Per Westerberg (m), Göran Hägglund (kd), Karin Falkmer (m), Ola Karlsson (m), Inger Strömbom (kd), Ola Sundell (m), Åke Sandström (c) och Eva Flyborg (fp) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnittet om stödområdesfrågor bort ha följande lydelse:

Som framgår av budgetpropositionen måste regeringen göra en översyn av hela den gällande stödområdesindelningen, både när det gäller nationella stödområden och EG:s strukturfondsområden, eftersom Sveriges nuvarande stödområden är godkända av Europeiska kommissionen endast t.o.m. år 1999. Enligt uppgift från Närings- och handelsdepartementet avses inom kort förhandlingar upptas mellan kommissionen och medlemsländerna angående bl.a. stödområdesfrågorna. Även om det pågående översynsarbetet är ett motiv i sig för att inte nu vidta förändringar i stödområdessystemet anser utskottet, i likhet med vad som sägs i motion 1998/99:N237 (fp), att riksdagen bör lägga fast principen att ett beslut om inplacering i tillfälligt stödområde alltid skall vara tidsbegränsat. En sådan ordning leder till att resurserna används där de bäst behövs.

Med det sagda tillstyrker utskottet motion 1998/99:N237 (fp) i berörd del. Övriga motionsyrkanden avstyrks.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *stödområdesfrågor*

att riksdagen med bifall till motion 1998/99:N237 yrkande 8 och med avslag på motionerna 1998/99:N219 yrkande 2, 1998/99:N274 yrkandena 17 och 18, 1998/99:N289, 1998/99:N290 och 1998/99:N296 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

2. Fasta resurser till Folkrorelserådet m.m. (mom. 2)

Göran Hägglund och Inger Strömbom (båda kd) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnittet om fasta resurser till Folkrorelserådet m.m. bort ha följande lydelse:

Utskottet vill i likhet med vad som görs i motion 1998/99:N274 (kd) betona betydelsen av landsbygdens möjligheter att leva och utvecklas. Det arbete som bedrivs i lokala utvecklingsgrupper och byalag karakteriseras av helhetssyn, folkligt engagemang och ett planeringsperspektiv ”nerifrån och upp”. Därför bör Folkrorelserådet och Skärgårdarnas Riksförbund tillförsäkras statligt ekonomiskt stöd i en permanent bidragsform. Det är också angeläget att resurserna inte bara stannar på central nivå utan att former utvecklas för att fördela medel direkt till utvecklingsgrupper och byalag.

Vidare är det nödvändigt att samordna olika statliga myndigheters verksamhet i skärgårdsområdena. När en myndighet genomför sina besparingskrav tenderar ofta kostnaderna att öka för andra. Ett tydligt statligt samordningsansvar för skärgården i form av ett särskilt skärgårdsråd bör inrättas.

Utskottet anser att riksdagen med anledning av de aktuella motionsyrkandena bör göra ett tillkännagivande till regeringen av nu angiven innebörd.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *fasta resurser till Folkhälsoinstitutet m.m.*

att riksdagen med anledning av motionerna 1998/99:N217 och 1998/99:N274 yrkandena 28 och 29 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling (mom. 5)

Matz Hammarström (mp) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande – i avsnittet om anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling – som börjar med ”Enligt uppgift” och slutar med ”motionsyrkanden avstyrks” bort ha följande lydelse:

I motion 1998/99:N325 (mp) föreslås en omfördelning från anslaget (A 11) som gäller regionalpolitiska infrastrukturprojekt till anslaget (A 1) som avser allmänna regionalpolitiska åtgärder. Den av Miljöpartiet begärda ökningen av A 1-anslaget för att främja kvinnors företagande ligger i linje med utskottets uppfattning. Anslaget A 11 skall enligt regeringens förslag bl.a. finansiera en förlängd landningsbana på Luleå/Kallax flygplats. Utskottet anser emellertid att en ökad flygtrafik i området måste betraktas som en felinvestering ur miljösynpunkt och att medel inte bör anslås till detta ändamål. Enligt nyligen erhållna uppgifter från Närings- och handelsdepartementet är det dock bara en mindre del av A 11-anslaget, ca 20 miljoner kronor, som beräknas för landningsbanan vid Luleå/Kallax flygplats. Mot denna bakgrund föreslås att anslaget A 11 minskas med 20 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag och att anslaget A 1 ökas med motsvarande belopp. Utskottet tillstyrker i övrigt de av regeringen föreslagna anslagen liksom de av regeringen begärda bemyndigandena.

Med de beslut som utskottet förordar blir motion 1998/99:N325 (mp) i här behandlad del väsentligen tillgodosedd. Övriga aktuella motioner avstyrks i berörda delar.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling*

att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:1 utgiftsområde 19 momenten 1 och 2, med anledning av proposition 1998/99:1 utgiftsområde 19 moment 3 och motion 1998/99:N325 yrkande 1 och med avslag på motionerna 1998/99:Fi210 yrkande 20, 1998/99:Fi211 yrkande 20 i denna del, 1998/99:N249, 1998/99:N255, 1998/99:N260, 1998/99:N274 yrkandena 11 och 30, 1998/99:N299 yrkande 1, 1998/99:N325 yrkande 2, 1998/99:N327 yrkande 6, 1998/99:N337 yrkandena 21 och 22

a) (= utskottet),

- b) (= utskottet),
- c) för budgetåret 1999 anvisar anslagen under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling enligt regeringens förslag i bilaga, dock med den ändringen i förhållande till regeringens förslag att anslaget A 1 ökas med 20 000 000 kr och anslaget A 11 minskas med 20 000 000 kr.

Särskilda yttranden

1. Pälsdjursuppfödning och regionalpolitiskt stöd (mom. 3)

Matz Hammarström (mp) anför:

Det skulle ha varit önskvärt att det regionalpolitiska stödet till pälsdjursuppfödning kunde slopas redan fr.o.m. år 1999. Med hänsyn till att samtliga stödregler är under övervägande och att det uppges bli omöjligt att ge regionalpolitiskt stöd till pälsdjursuppfödning fr.o.m. år 2000 avstår jag från att reservera mig i frågan.

2. Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling (mom. 5)

Per Westerberg, Karin Falkmer, Ola Karlsson och Ola Sundell (alla m) anför:

I riksdagen finns en majoritet – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – för förslagen i budgetpropositionen (prop. 1998/99:1) beträffande ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster avseende år 1999 i den statliga budgeten. Samma majoritet har också uttalat sitt stöd gällande beräkningen av det offentliga utgiftstaket samt förslagen om preliminära utgiftstak för åren 2000 och 2001.

Moderata samlingspartiet har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Våra förslag syftar till att skapa förutsättningar för ett ekonomiskt, kulturellt och socialt växande Sverige. Genom en större enskild sektor och ett starkare civilt samhälle kan både företag och människor växa. Massarbetslösheten kan steg för steg pressas tillbaka samtidigt som den sociala tryggheten också i andra bemärkelser kan öka genom att hushållen får en större ekonomisk självständighet.

Vi har föreslagit en långtgående växling från subventioner och bidrag till omfattande skattesänkningar för alla, främst låg- och medelinkomsttagare. Samtidigt värnar vi de människor som är i störst behov av gemensamma insatser och som har små eller inga möjligheter att påverka sin egen situation. Vi slår också fast att det allmänna skall tillföras resurser för att på ett tillfredsställande sätt kunna genomföra de uppgifter som måste vara gemensamma.

Då riksdagens majoritet har en annan inriktning av politiken deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslag m.m. inom utgiftsområde 19.

För budgetåret 1999 förordar vi i vår kommittémotion 1998/99:N299 (m) att anslaget A 1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder minskas med 250 mil-

joner kronor jämfört med regeringens förslag. Vi anser att företagsstöd och andra bidrag i form av regionala utvecklingsbidrag, sysselsättningsbidrag m.m. bör trappas ned och ersättas med andra åtgärder. De nuvarande statliga företagsstöden är skadliga, eftersom de snedvrider konkurrensen.

3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling (mom. 5)

Göran Hägglund och Inger Strömbom (båda kd) anför:

Kristdemokraternas förslag till ram för utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling för år 1999, vilket var 100 miljoner kronor högre än Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag, har avstyrkts av finansutskottet i budgetprocessens första steg. Då Kristdemokraternas budgetförslag är en helhet är det i detta andra steg inte meningsfullt att delta i beslut avseende fördelning och storlek av olika anslag inom ramen. Vi deltar således inte i utskottets beslut avseende moment 5 om anslag m.m. inom utgiftsområde 19 för budgetåret 1999.

I Kristdemokraternas kommittémotion 1998/99:N274 redovisas vår syn på de regionalpolitiska anslagen. I och med EU-medlemskapet kommer Sverige i åtnjutande av ett antal nya stödformer i mån av nationell, regional, kommunal och privat delfinansiering. Denna möjlighet bör användas fullt ut.

Vidare bör de regionalpolitiska stöden ge så hög utväxling som möjligt i förhållande till de regionalpolitiska målen. Kristdemokraterna är emot beslutet att slopa nedsättningen av sociala avgifter för jord- och skogsbruk m.m. i stödområdet fr.o.m. den 1 januari 1999. Regeringen har i budgetpropositionen räknat ned det aktuella anslaget (A 4) för år 1999 med 95 miljoner kronor jämfört med år 1998. Kristdemokraterna har förordat att beslutet om slopande av nedsättningen återtogs, att ramen för utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling upptas till ett belopp som är 100 miljoner kronor högre än vad regeringen föreslagit och att A 4-anslaget räknas upp med 100 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

4. Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling (mom. 5)

Åke Sandström (c) anför:

Centerpartiets förslag till ram för utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling för år 1999, vilket var 500 miljoner kronor högre än Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag, har avstyrkts av finansutskottet i budgetprocessens första steg. Då Centerpartiets budgetförslag är en helhet är det i detta andra steg inte meningsfullt att delta i beslut avseende fördelning och storlek av olika anslag inom ramen. Jag deltar således inte i utskottets beslut avseende moment 5 om anslag m.m. inom utgiftsområde 19 för budgetåret 1999.

I partimotionerna 1998/99:Fi210 (c) och 1998/99:N337 (c) redovisas Centerpartiets syn på de regionalpolitiska anslagen.

Centerpartiet anser att företagsstöden är viktiga eftersom de är tillväxtorienterade. De medel som finns i dag inom ramen för den lilla regionalpolitiken är dock alltför knappa. Resurserna för regional utjämning och utveckling bör därför öka med 500 miljoner kronor, vilket kan finansieras genom en överflyttning av 500 miljoner kronor från utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. Dessa medel bör huvudsakligen användas för småföretagsstöd inom ramen för länsstyrelsernas arbete med näringslivsutveckling.

Centerpartiet är tveksamt till det bemyndigandesystem som regeringen vill införa på det regionalpolitiska området. Vidare anser jag att beslutet att slopa nedsättningen av sociala avgifter för jord- och skogsbruk m.m. i stödområdet fr.o.m. den 1 januari 1999 bör rivas upp. Medel för detta ändamål skulle rymmas inom ramen för den förordade höjningen av anslaget med 500 miljoner kronor.

5. Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling (mom. 5)

Eva Flyborg (fp) anför:

Folkpartiets förslag till ram för utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling för år 1999, vilket var 500 miljoner kronor lägre än Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag, har avstyrkts av finansutskottet i budgetprocessens första steg. Då Folkpartiets budgetförslag är en helhet är det i detta andra steg inte meningsfullt att delta i beslut avseende fördelning och storlek av olika anslag inom ramen. Jag deltar således inte i utskottets beslut avseende moment 5 om anslag m.m. inom utgiftsområde 19 för budgetåret 1999.

I partimotion 1998/99:Fi211 (fp) redovisas Folkpartiets syn på de regionalpolitiska anslagen. Folkpartiet är stark anhängare av en politik för ökad regional balans men är kritiskt till utformningen av den lilla regionalpolitiken. Det finns underlag som visar att företag som fått regionalpolitiskt stöd på längre sikt klarar sig sämre än företag som inte fått stöd. Mot denna bakgrund förordas en neddragning av anslaget med 500 miljoner kronor. Kvarvarande resurser täcker behoven i de mest utsatta kommunerna.

Regionalpolitiken måste utformas så att olika bygders och regioners unika förutsättningar skapar goda levnadsvillkor, innebärande riktiga arbeten, ett bra boende och god social service för alla.

Från Folkpartiets sida vill vi att regionalpolitiken förändras till en mobiliseringspolitik, där regionalpolitikens mål uppnås genom satsningar på den enskilda människans kreativitet och hennes förmåga till skapande av arbetstillfällen, bl.a. entreprenörer.

En regions unika möjligheter kan endast tas till vara genom lokala och regionala initiativ. Men regionalpolitiken kan på olika sätt stödja, underlätta och stimulera utveckling. Denna ambition innebär att en lång rad områden som inte i snäv mening behöver kallas regionalpolitik blir allt viktigare. Bra infrastruktur, t.ex. kommunikationer och IT, kan locka riskvilligt kapital till en investering. Utbildning och forskning, liksom ett vitalt kulturutbud, blir också viktiga ingredienser. Förslag som syftar till att skapa ett gott närings-

livsklimat, såsom skattelättnader, reformerad arbetsrätt och en politik som förenklar och stimulerar nyföretagande, lyser helt med sin frånvaro i regeringens budgetproposition. Folkpartiet anser att politiken snarast bör läggas om i en riktning som syftar till att skapa fler jobb genom företagande. Också utformningen av det kommunala skattesystemet är av betydelse.

Den regionala balansen är starkt beroende av låga räntenivåer och ett investeringsvänligt klimat. Regionalpolitiska stödformer blir verkningslösa om inte de grundläggande ekonomiska förutsättningarna för tillväxt kan skapas.

Vår svenska landsbygd/glesbygd befinner sig just nu i ett mycket kritiskt skede. Flyttlassen rullar fortare än någonsin mot de större städerna och det är endast ett fåtal län i Sverige som kan uppvisa en positiv befolkningsutveckling. Det faller ett tungt ansvar på regeringen för den misslyckade regionpolitiken. Med en samarbetspartner som Miljöpartiet blir det inte bättre, detta parti som ohämmat förordar en framtida höjning av bensinpriset till glesbygdregionernas stora förtret.

6. Anslag för budgetåren 2000 och 2001 (mom. 5)

Matz Hammarström (mp) anför:

Med hänsyn till vikten av att stärka kvinnors företagande i lands- och glesbygd bör viss medelförstärkning övervägas till år 2000. Anslaget (A 1) till allmänna regionalpolitiska åtgärder – och därmed ramen för utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling – bör utökas med 100 miljoner kronor i förhållande till regeringens nuvarande beräkning. Jag förutsätter att denna fråga övervägs under arbetet med regeringens ekonomiska vårproposition under våren 1999.

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 1999

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag		Regeringens förslag	m	v	kd	c	fp	mp
A 1	Allmänna regionalpolitiska åtgärder	950 000	-250 000			+500 000	-500 000	+70 000
A 2	Landsbygdslån	30 000						
A 3	Täckande av förluster på grund av kreditgarantier inom regionalpolitiken	11 000						
A 4	Ersättning för nedsättning av socialavgifter	320 000			+100 000			
A 5	Transportbidrag	345 000						
A 6	Glesbygdsverket	23 857						
A 7	Statens institut för regionalforskning	8 040						
A 8	Europeiska regionala utvecklingsfonden	782 000						
A 9	Kapitaltillskott till Stiftelsen Norrlandsfonden	200 000						
A 10	Flygplatsbolag i Ljungbyhed	3 000						
A 11	Regionalpolitiska infrastrukturprojekt m.m.	70 000						-70 000
Summa		2 742 897	-250 000	±0	+100 000	+500 000	-500 000	±0

Ärendet	1
Sammanfattning.....	1
Propositionen.....	1
Motionerna	2
Utskottet	5
Inledning	5
Bedömning av regeringens resultatredovisning	5
Bakgrund.....	5
Utredningsarbeten	6
Regeringens resultatredovisning	7
Utskottets bedömning.....	8
Stödområdesfrågor.....	8
Bakgrund.....	8
Motionerna	9
Vissa kompletterande uppgifter.....	9
Utskottets ställningstagande	10
Fasta resurser till Folk rörelserådet m.m.	11
Motionerna	11
Vissa kompletterande uppgifter.....	11
Utskottets ställningstagande	12
Pälsdjursuppfödning och regionalpolitiskt stöd	12
Motionen	12
Vissa kompletterande uppgifter.....	12
Utskottets ställningstagande	13
En ny regionalpolitisk myndighet	13
Motionen	13
Utskottets ställningstagande	13
Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och ut- veckling.....	14
Inledning	14
Allmänna regionalpolitiska åtgärder (A 1).....	14
Propositionen.....	14
Motionerna	15
Vissa kompletterande uppgifter.....	16
Landsbygdslån (A 2)	16
Propositionen.....	16
Täckande av förluster på grund av kreditgarantier inom reg- ionalpolitiken (A 3).....	17
Propositionen.....	17
Ersättning för nedsättning av socialavgifter (A 4).....	17
Propositionen.....	17
Motionerna	17
Vissa kompletterande uppgifter.....	18
Transportbidrag (A 5).....	19
Propositionen.....	19

Motionerna	19
Vissa kompletterande uppgifter	19
Glesbygdsverket (A 6)	20
Propositionen.....	20
Statens institut för regionalforskning (A 7).....	20
Propositionen.....	20
Europeiska regionala utvecklingsfonden (A 8)	20
Propositionen.....	20
Kapitaltillskott till Stiftelsen Norrlandsfonden (A 9).....	20
Propositionen.....	20
Flygplatsbolag i Ljungbyhed (A 10)	21
Propositionen.....	21
Regionalpolitiska infrastrukturprojekt m.m. (A 11).....	21
Propositionen.....	21
Motionen	21
Utskottets ställningstagande	22
Den geografiska fördelningen av anslagsmedel.....	23
Motionerna	23
Utskottets ställningstagande	23
Hemställan	23
Reservationer.....	25
1. Stödområdesfrågor (m, kd, c, fp)	25
2. Fasta resurser till Folkrorelserådet m.m. (kd)	25
3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling (mp).....	26
Särskilda yttranden	27
1. Pälsdjursuppfödning och regionalpolitiskt stöd (mp).....	27
2. Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling (m).....	27
3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling (kd).....	28
4. Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling (c).....	28
5. Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling (fp).....	29
6. Anslag för budgetåren 2000 och 2001 (mp).....	30
Bilaga	
Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 1999	31